

ศึกษาเปรียบเทียบทางเลือกในการดูแลสุขภาพตนเอง ของเจ้าหน้าที่ที่มสุขภาพกับอาสาสมัครสาธารณสุข ในเขตกรุงเทพมหานคร

สุนันทา กระจ่างแดน วท.บ. (พยาบาลสาธารณสุข), วท.ม. (สาธารณสุข)
มาลี สุดสวนสี วท.บ. (พยาบาลสาธารณสุข), ส.ม.

ภาควิชาการพยาบาลสาธารณสุขศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์

Abstract

Comparative study on alternative health care among health providers and village volunteers in Bangkok Metropoliton

Krachangdan S., B.Sc. (Public health nursing), M.Sc.Ph.

Sudsuansee M., B.Sc. (Public health nursing), M.Ph.

Department of Public health, Kuakarun College of Nursing

J. Central Hospital 1999 : 151 - 165

The purpose of this survey research was to compare study on alternative health care among health providers and village health volunteers in Bangkok Metropolitan Administration. The sample consisted of 99 health providers, and 437 village health volunteers. Sample was selected by two techniques : simple random and accidental sampling.

This data were collected during 1st August 1999 - 30th November 1999. The instruments for study were questionnaires which assessed many aspects : part I was general information, part II was health history, part III was belief in alternative health care and part IV was the needs in health care services.

Data analysis includes percentage, mean, standard deviation and t-test.

The result of the study showed that : health care providers and village health volunteer have significantly different beliefs in the efficiency of alternative health care. According to good results, Out comes, the wants the wants for using alter-native health care services and results of alternative health care : there was no significance difference opinion between health providers and village health volunteers.

Most of the samples in the both groups thought that it is necessary for health team study the alternative health care and both for health care providers and village health volunteers required experts for teaching and training.

It is suggested that research in new area should be conducted to plan suitable alternative health care for the needs of local population.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบทางเลือกในการดูแลรักษาสุขภาพตนเองของเจ้าหน้าที่ที่มสุขภาพ (พยาบาล) และ อาสาสมัครสาธารณสุข (อสส.) โดยใช้การแพทย์ทางเลือก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือพยาบาลและ อสส. จากศูนย์บริการสาธารณสุขในเขตกรุงเทพมหานคร ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่โดยการสุ่มอย่างง่าย และเลือกตัวอย่างในการศึกษาแบบบังเอิญ ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นพยาบาลและ อสส. จำนวน 99 และ 437 คน ตามลำดับ เริ่มทำการวิจัยตั้งแต่ 1 สิงหาคม - 30 พฤศจิกายน 2542 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ส่วนที่ 2 ประวัติสุขภาพ ส่วนที่ 3 ความเชื่อในประสิทธิภาพ ผลดี และผลลัพธ์ของการดูแลรักษาสุขภาพโดยใช้การแพทย์ทางเลือก ส่วนที่ 4 ความต้องการบริการการดูแลสุขภาพโดยใช้การแพทย์ทางเลือก วิเคราะห์ข้อมูลจากโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS โดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ T- test

ผลการวิจัยพบว่า เมื่อเปรียบเทียบความเชื่อในประสิทธิภาพของการดูแลรักษาสุขภาพโดยใช้การแพทย์ทางเลือกของพยาบาลและ อสส. พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เปรียบเทียบผลดีและผลลัพธ์ของการดูแลรักษาสุขภาพโดยใช้การแพทย์ทางเลือก พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เปรียบเทียบความต้องการการดูแลสุขภาพตนเองโดยใช้การแพทย์ทางเลือกพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ พยาบาลและ อสส. มีความคิดว่าผู้ให้บริการสุขภาพจำเป็นต้องเรียนรู้การดูแลสุขภาพโดยใช้การแพทย์ทางเลือก พยาบาลและอสส.ต้องการให้ผู้ชำนาญเฉพาะทางมาเป็นผู้อบรมและให้ความรู้ในเรื่องการดูแลสุขภาพตนเองโดยใช้การแพทย์ทางเลือก

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งนี้คือควรทำวิจัยเช่นนี้อีกครั้งโดยศึกษาในกลุ่มประชาชนทั่วไปในแต่ละจังหวัด เพื่อทราบถึงความต้องการการใช้บริการการแพทย์ทางเลือก เพื่อเป็นประโยชน์กับผู้บริหารในการจัดบริการการแพทย์ทางเลือกได้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทางเลือกในการดูแลสุขภาพตนเองของเจ้าหน้าที่ที่มสุขภาพ (พยาบาล) และอาสาสมัครสาธารณสุข (อสส.)
2. เพื่อศึกษาความเชื่อในประสิทธิภาพ ผลดี ผลลัพธ์ และความต้องการการดูแลสุขภาพตนเองโดยใช้การแพทย์ทางเลือกของเจ้าหน้าที่ที่มสุขภาพ (พยาบาล) กับอาสาสมัครสาธารณสุข (อสส.)
3. เพื่อเปรียบเทียบความเชื่อในประสิทธิภาพ ผลดี ผลลัพธ์ และความต้องการในการดูแลสุขภาพตนเองโดยใช้การแพทย์ทางเลือกของเจ้าหน้าที่ที่มสุขภาพ (พยาบาล) กับ อาสาสมัครสาธารณสุข (อสส.)

สมมติฐานการวิจัย

1. ทางเลือกในการดูแลสุขภาพตนเองของเจ้าหน้าที่ที่มสุขภาพกับอาสาสมัครสาธารณสุข (อสส.) มีความแตกต่างกัน
2. ความเชื่อในประสิทธิภาพ ผลดี ผลลัพธ์ และความต้องการการดูแลสุขภาพตนเองโดยใช้การแพทย์ทางเลือกของเจ้าหน้าที่ที่มสุขภาพ (พยาบาล) กับอาสาสมัครสาธารณสุข (อสส.) มีความแตกต่างกัน

ขอบเขตของการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบทางเลือกในการดูแลสุขภาพตนเองโดยใช้การแพทย์ทางเลือกของเจ้าหน้าที่ที่มสุขภาพ (พยาบาล) กับ อาสาสมัครสาธารณสุข (อสส.) โดยศึกษาจากเจ้าหน้าที่ที่มสุขภาพ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในการให้บริการสุขภาพแก่ประชาชน ณ ศูนย์บริการสาธารณสุขในเขตกรุงเทพมหานคร และ อาสาสมัครสาธารณสุข (อสส.) ที่ปฏิบัติหน้าที่ในการให้บริการแก่ประชาชนในเขตที่รับผิดชอบของศูนย์บริการสาธารณสุขในกรุงเทพมหานคร โดยเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2542 - 30 พฤศจิกายน 2542

ข้อตกลงเบื้องต้น

ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของเจ้าหน้าที่ที่มสุขภาพ (พยาบาล) และอาสาสมัครสาธารณสุข (อสส.) เป็นความจริงและเชื่อถือได้

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. ทางเลือกในการดูแลสุขภาพตนเอง หมายถึง การดูแลตนเองโดยวิธีอื่น ๆ นอกเหนือจากการแพทย์แผนปัจจุบัน เช่น การใช้สมุนไพร การดื่มน้ำอาร์ซี การประคบ การนวดแบบไทยและการนวดอื่น ๆ การปฏิบัติสมาธิของศาสนาต่าง ๆ วิธีการทางจิตและพิธีกรรมต่าง ๆ ธรรมชาติบำบัด การออกกำลังกาย การฝึกโยคะ การฝึกไทเก๊ก มวยจีน ชี่กง การฝังเข็ม และพลังจักรวาล เป็นต้น
2. เจ้าหน้าที่ที่มสุขภาพ หมายถึง พยาบาลผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลสุขภาพของประชาชนที่ปฏิบัติงานที่ศูนย์บริการสาธารณสุขในเขตกรุงเทพมหานคร
3. อาสาสมัครสาธารณสุข หมายถึง ตัวแทนของชาวบ้านที่ได้รับการอบรมเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาความเจ็บป่วยโดยให้คำแนะนำและรักษาพยาบาลโรคร้าย ๆ ที่พบในชุมชน ซึ่งปฏิบัติงานในเขตรับผิดชอบของศูนย์บริการสาธารณสุขในเขตกรุงเทพมหานคร